

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א

שאלה: מילה שנדהתה מחמת חולי התינוק, מתי יקיימו מנהג "ברית יצחק" (זוהר) בליל השמיני או בליל הברית?

תשובה: רשום אצלי ששאלתי את הרה"ג ר' רפאל כדיר צבאן זצ"ל רבה של נתיבות, וענה לי בטלפון (בליל כ"ד בניסן התשנ"ג) שאם התינוק חולה והמילה נדהתה אין לעשות "סעודת זוהר" עד ליל המילה, שכל עיקרה נתקנה ללמוד זוהר על יד התינוק ולא כשהתינוק נמצא בבית החולים. ואפילו נמצא בבית, אם המילה דחוייה מפני צהבת וכדומה, יש להמתין עד שיתרפא התינוק. עכ"ד. ונאחר שנים שמעתי שיש נוהגים בגירבא לעשות ליל זוהר בליל שמיני אפי' המילה דחוייה. ומ"מ נראה דדוקא כשהתינוק נמצא בבית כדי שישמע ד"ת. וכן ראיתי הלום בס' מנהגי המערב להרב אליהו ביטון שליט"א (ירושלים התשנ"ח, עמוד 137 אות ד') וזה לשונו: נהגו כשהמילה נדהתה עורכים את זוהר בליל המילה. ע"כ. וסימנך: ל"ה לגזירה שזה (ליל זוהר) – ליל המילה. ומכל מקום נראה שאם נימול בשבת יש להקדים סעודת זוהר אור ליום ששי, כי בליל שבת על הרוב קשה להזמין אורחים.

שאלה: כתב הבן איש חי (פרשת שופטים אות ח') שטבעת של נישואין יש ענין שתהא עשויה מכסף. מה דינו של זהב לבן לענין זה, האם נחשב ככסף או כזהב?

תשובה: זהב לבן דינו ככסף, שהצבע הוא העיקר. ובהו"ל לא חששו לזה כלל, וקידשו בטבעת של זהב דוקא. וכן נראה מדברי התוס' קידושין (דף מ"ח ע"ב) בד"ה איכא. ע"ש. ודו"ק. ונמצינו בדה"א (כ"ט ד') ושבעת אלפים ככר כסף מוזקק למוח קירות הבתים. ופירשו בשמו"ר (ר"פ ל"ה) שהכוונה לזהב מוזקק, ונקרא כסף שהיה מכסף כל הזהבים שהיו שם (והובא ברד"ק דה"א שם). ולפמ"ש בפירוש המיוחס לרש"י שם "מוזקק" לבן הרבה, נראה שזהב לבן דינו ככסף ממש. וע"ע זוהר תרומה (דף קמ"ח ע"א) שיש זהב עילאה דסליק יתיר על כולא. ע"ש. ויש עדיפות בזהב לבן על כסף שאינו משהיר וא"צ להבריכו כפעם בפעם. וכיון שמדברי רבותינו בעלי התוס' בקידושין הנ"ל מוכח שאין שום עדיפות לקדש בכסף, ולכן נדחקו להעמיד הגמ' כגון שצריכה להשלים תכשיט של כסף. ע"ש, נראה שגם ע"פ הקבלה אם מקדש בטבעת של זהב לבן שפיר דמי לכ"ע.

שאלה: כיצד יש לקרוא: רב גיבוי או רב גיבוי?

תשובה: רב גיבוי (ולא רב גיבוי, והראיה שלא נמצא אף פעם בגמרא ביבאי באל"ף כמו שמאי וזכאי). ועיין בירחון אור תורה אב התשס"ט (סוף עמוד תתקסז) ובחוברת טבת התש"ע (עמוד שנב ואילך) באורך נואין להביא ראיה ממ"ש בעורא ב' י"א גיבוי בלי אל"ף. כי כן נמצא שם פסוק מ' ובנחמיה (ג' כ', ז' י"ד) וגיבוי בלי אל"ף, ובדה"א ב' כ"ח שמי בלי אל"ף (וכן בנחמיה י"א ח' גיבוי בלי אל"ף), ובש"ס כולם באל"ף זכאי שמאי גבאי. ואילו ביבוי בגמרא בלי אל"ף. וש"מ שקריאתה גיבוי. וכן מסורתנו מעולם.

בית הוראה בנשיאות מרן ראש הישיבה שליט"א – 03-5500228

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל
לע"נ אפרים בו מימה פיגיה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל
לרפואת פסח יוסף בו מלכה ה"ו

פניני הפרשה

עקב

עלון מס' 946

שנה י"ט התשנ"ח

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

הכריאה בשירות האדם השלם

והיה עקב תשמעון וגו' ושמר ה' אלוך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך – יש כאן הבטחה מיוחדת לקבלת שכר גם בעולם הזה, כפי שכתוב בהמשך הפסוקים: וברך פרי בטנך ופרי אדמתך וגו'. ולכאורה הרי "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא"?

אלא מבארים המפרשים כי למעשה אין זה תשלום על המצוות, כי שכר המצוות הוא לאין שיעור, ועין לא ראתה אלוקים וזולתך, ואין אפשרות לשלם שכר כל כך גדול בעולם. אלא שכל ההבטחות הם אפשרות שאדם יוכל לעבוד את ה' בצורה נוחה ונעימה בלי מפרעים ובלי טרדות העולם הזה.

וכבר כתב המסילת ישירים שאדם השלם שעושה מעשים טובים ומשתמש בענייני העולם הזה לסיוע לעבודת בוראו, כל הברואים בעולם כולל הדוממים, שמחים בצאתם לעזור לו. כמו שמצינו באבני המקום ששם יעקב מראשותיו, שכל האבנים רבו על מי יניח צדיק את ראשו.

מסופר על הרב מפונבויז שכאשר שהה באמריקה לצורך איסוף כסף ליישיבה ולמוסדות התורה, קיבל נמק ל"א באחת מרגליו. דרש ברופאים המומחים ואמרו לו כי אין עצה אלא לכרות את הרגל הפגועה. התייעץ עם יועצים רפואיים ורבנים והכל אמרו פה אחד כי יש צורך לעבור את הניתוח.

שלח הרב מלגרמה לארץ ישראל לחזו"א לשאול בדעתו, ותשובתו של החזו"א איש היתה חד משמעית: בשום אופן אין לכרות את הרגל! ואכן, אחרי כמה שבועות, הרגל הכריאה לתדהמת הרופאים.

כשהזור לא"י, נכנס מיד לחזו"א לספר לו אודות המופת ולהודות. אמר לו החזו"א: דע לך, כי כשהגיעה המלגרמה ששלחת אלי, הייתי עסוק בלימוד סוגיית פסיק רישיה ולא ימות, והכוונה היא שאי אפשר לחתוך ראש של עוף ויישאר חי, כך הבנתי שמרמזים לי מן השמים שאי אפשר לחתוך רגל של ראש ישיבה שהוא צריך אותה כדי להעמיד את הישיבה.

עצה טובה	הועילו בתקנתם
עצה לעצמן, קבע לעצמך בכל בוקר מראש מהו סדר יומך, ואפילו רשום אותו בפנקס. (ע"פ "חובת האדם בעולמו" ח"א).	ארגון "ערכים" הוקם בשנת התש"ס על ידי הרבנים אברהם בקר ויחיאל פריד, ובהכוונת הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל. 'ערכים' פיתחה גישה יהודית בטיפול בנשוא ביסוס האמונה היהודית תורה ומדע, ובנתה תהליך מובנה, שיטתי וברמה אינטלקטואלית גבוהה למען האלפים והרבבות המבקשים להכיר את יהדותם. מאז שנוסדה נגעה 'ערכים' בלבם של למעלה מחצי מליון יהודים בכ-35 מדינות על פני חמש יבשות, כאשר בכל שנה מתקיימים למעלה ממאה והמישים סמינרים בכל רחבי העולם. תכנית הסמינרים של 'ערכים' מרכזת באופן תמציתי את יסודות היהדות, ומגלה את פניה המרעננות והמושכות של המחשבה היהודית. כיום מנהל את 'ערכים' הרב יוסף וליס הי"ו, איש עסקים שבצעמו הזור בתשובה באחד מהסמינרים הראשונים של הארגון.

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סעדון זצ"ל

"צריך אדם להתמסר על כבוד קונו, ותמיד יהיה לבו חושב שמא עדיין אינו עושה רצון קונו, ושמא הש"ת אינו שמח ממנו, ויזדרז לדקדק במעשיו ולהתרחק מכל צד של חולשה ביראת ה'".
("מגיד חדשות" ח"ח עמ' ש"ה).

זכרון פרי בטןך ופרי אדמתך וגו'

איתא במדרש (דברים רבה פרשה ג' אות ה'): מה פרי אדמתך צריך עישור אף פרי בטןך צריך עישור, וזוהי המילה. ע"כ. וכבר הפליגו חז"ל בזכות שמירת מצות הברית וזכותה ומעלותיה של מצוה זו, שיש בכוחה להגן מכל מרעין בישין. ונראה לרמזו בס"ד, שעל ידי קיום מצות ברית המילה זוכים ישראל ל"ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה" וגו', ראשי תיבות מילה, שבזכותה יזכו לכל הברכות האמורות. וכן "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם" סופי התיבות עולים בנימטריא כמנין מילה, שבזכותה ישמור לנו הקב"ה את הברית ואת החסד. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן**כשמופריים יהלומים...**

אחת התופעות המדהימות בעבודתו הציבורית של הרבי מליובאוויטש זצ"ל, היתה קבלת הקהל שנהג לקיים מדי יום ראשון בשבוע בפתח לשכתו. ביום זה היה עומד על רגליו מבוקר עד ערב ומקבל אלפי אנשים, שומע את בקשותיהם, מייצץ, מברך ומעניק לכל אחד מהם שטר של דולר על מנת שיתנו לצדקה (בכך ביקש לעזור את הציבור למצות צדקה).

גם בגיל תשעים ויותר, לא חדל הרבני ממנהגו, והיה עומד למשך חמש-שש ואפילו שמונה שעות, מבלי שיתיישב לנוח אפילו פעם אחת! יהודי קשיש שלא כבש את התפעלותו תמה פעם בפניו: "רבי, איך מסוגל אתה לעמוד ברציפות זמן כה ממושך, ועוד מצליח להאיר פנים לכל אחד ברעונות מדהימה? אם אני עומד על רגליי קרוב לשעתיים, אני מתמוטט!"

הרבי הביט בו בחום וחיוך רחב פשט על פניו. "כל יהודי הוא כמו יהלום בעיניי", השיב, וכשמופריים יהלומים לא מתעייפים..."

*

כשהתורה מצוה למנות את בני ישראל היא משתמשת בלשון "שאו את ראש" (במדבר א, ב). "שאו" מלשון לשאת ולרומם כל יחיד מבני ישראל (עיין לרמב"ן שם פסוק ג'), שגם אם הוא יהודי פשוט שבפשוטים, הרי הוא נמנה בשוה כמו שבעים הזקנים. עצם הספירה העניקה תחושה של חשיבות בסיסית וערך עצמי לכל אחד מבני ישראל, שכל נשכה, לא מזמן היו עבדים נעזרי אישיות במצרים. כעת, הרגיש כל אחד מהם ש'סופרים אותו', מתעניינים בו, ויש לו זהות עצמית.

כל יהודי הוא יהלום יקר ונוצץ. גם אם התלכלך בכורן, גם אם זקוק הוא לליטוש, עדיין יהלום הוא. וכשסופרים יהלומים, נותנים יחס וכבוד לכל אחד, כי לכל יהודי יש תפקיד יחודי בעולמו של הקב"ה שאין לאף אחד בלתי!

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת**יחף על המטוס**

משהודיעו על כך דיילים, הרגיעו אלו את הנוסעים שאין מה לחוש כיון שמדובר באדם שהחליט לא לקחת נעליים שאינן שייכות לו, בטענה שהדבר נחשב לגזל. הנוסעים במטוס הביעו את התפעלותם מיושרו של האיש, והרוחות נרגעו.

בין הנוסעים היה גוי אחד שהתפעל ביותר מהגינותו של היהודי, וניגש למקום מושבו כדי לשמוע את הדברים ממקום ראשון ולהיודע שאכן יש אנשים ישרים כאלה בעולם... 'אצל גוי זה לא היה קורה', אמר ליהודי. בשלב מסוים, שאל אותו הגוי על מטרת נסיעתו, והיהודי סיפר לו שבתו אמורה להינשא ואין לו פרוטה לפרוטה, ועל כן נאלץ להתגלגל על פתחי נדיבים. "כמה כסף תכנת לאסוף?" שאל הנכרי ישירות. "25,000 דולרים"

נקב היהודי בסכום הדרוש. הגוי לא המתין רגע. הוא קרא לכמה עיתונאים שהיו בכיסה, ואז הוציא מכיסו את פנקס הצ'קים ורשם את כל הסכום הנצרך! העיתונאים שלפו מצלמות, והבזיקו תמונות ללא הרף משך דקות ארוכות.

אלא שכאן התעוררה ליהודי שאלה הלכתית: האם מותר לו לקחת את הכסף מהגוי, שהרי הגמרא (בבא בתרא, דף י"ב ע"ב) מספרת שרבי אמי סירב לקבל כספים שכאלו בגלל הפסוק (ישעיה כז, יא) 'ביבש קצירה תשברנה', וכו', ומסביר שם רש"י: 'כשתכלה זכות שבידך, וייבש לחלוחית מעשה צדקה שלהן, אז ישברו', וכך נפסק גם בשו"ע (יו"ד, סימן רנ"ב). נמצא, שאם מאפשרים לגויים לעשות מצוות ולהרבות את זכויותיהם, מקיימים בכך את שלטון הגויים בעולם.

אותו יהודי שכבר הוכיח שרק רצון ה' עומד לנגד עיניו, לא התפתה לשלשל את הכסף לכיסו. כששב לארץ, נכנס לשאול על כך את הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. בדברי תשובתו, הביא הרב זילברשטיין את הוראת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שאפשר לסמוך בענין זה על דברי החסד לאברהם הכותב שבמקרה שהגויים תורמים כסף מפני שהם מבקשים מהש"ת 'שיחיה בני', הרי שהם עושים זאת בגדר 'עסק', דהיינו שהגויים יודעים שהדבר 'משתלם להם', ולכן הם תורמים, ואין בכך משום ריבוי זכויות לגויים. ואם כן, גם במקרה הנ"ל, כיון שנתנית הצ'ק לוותה בצילומים, והגוי הנותן קיבל על כך כבוד רב, אפשר לומר שהוא עשה זאת לשם הכבוד, ולא תהיינה לו בכך זכויות...

יהודי אחד עמד להשיא את בתו, ובגלל ההתחייבויות הכספיות הגדולות שהיו כרוכות בכך, נאלץ לנדוד לארצות הברית, ולהתדפק שם על בתי נדיבים. תקופה ארוכה הסתובב בנכר, אך לא הצליח לאסוף סכומי כסף משמעותיים. בשלב מסוים, פגש ידיד שיעץ לו לנסוע לקהילתו של הרב מייזליש באוסטרליה. "שם תצליח" הבטיח לו הידיד. היהודי החליט להיענות להצעה, ורכש כרטיס טיסה מארה"ב לאוסטרליה.

בשדה התעופה באמריקה הליכי הבידוק מחמירים ביותר, וגם לאחר שבדקו הפקחים את כל המזוודות והתיקים, הכיסים והבגדים, דרשו מהנוסעים שיחלצו את נעליהם, כדי לבדוק אם הסתירו דבר מה בתוכם...

הבידיקה מתבצעת באופן שהנוסע חולץ את נעליו, הולך כברת דרך קטנה יחף, ומיד לאחר שהבידיקה במתקן המיוחד מסתיימת ללא בעיות, הוא מקבל את נעליו בחזרה.

היהודי חלץ גם הוא את נעליו כמתבקש, אך בהגיעו אל המקום בו היו אמורות הנעליים להימסר לו, הופתע להיווכח שבמקום נעליו היו שם נעליים אחרות. מסתבר שקרתה טעות, ואחד הנוסעים האחרים לקח את הנעליים של היהודי, ובמקומן השאיר את הנעליים שלו...

היהודי הביט בזוג הנעליים הזרות, וכבר שקל בלית ברירה לנעול אותן במקום הנעליים שלו. אולם מבט בוחן גילה לו לתדהמתו צלב קרס המוטבע עליהן. מראה זה לא הותיר עוד ספק בלבו, והוא החליט להישאר יחף ולא לנעול אותן בשום אופן שבעולם.

מחשש לאנטישמיות, כיסה את המניע האמיתי להחלטתו, ותירץ לאנשי הבידוק שאינו חפץ לנעול נעליים שאינן שלו מחשש לגזל.

למרות שהחלטה זו הביאה אותו למצב מאוד לא נעים, התחזק האיש מאוד בהחלטתו, וגמר אומר בלבו שבשום אופן לא ינעל נעליים עם צלב.

כך עלה האיש למטוס בדרכו לאוסטרליה כשהוא יחף, ולא שיער לאן יתגלגלו הדברים. הנוסעים שהבחינו באדם מוזר המתהלך ללא מנעלים לרגליו, החלו לחשוך בו שהוא מוסלמי עויץ...